

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja kot priloga „SLOVENCU“ sveder vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide „DOMOLJUB“ dan poprej. Cena mu je 80 kr. za celo leto. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo: uredništvu „DOMOLJUBA“, Ljubljana, v semeniških ulicah št. 2. Naročnina in inserati pa opravništvu „DOMOLJUBA“ Vodniškove ulice št. 2. — Naznanila se sprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Štev. 21.

V Ljubljani, 1. novembra 1894.

Letnik VII.

Kaj je novega po svetu?

V Rimu se pri papežu sedaj vrše prav važna posvetovanja. Leon XIII. imajo okoli sebe zbranih več škofov iz vzhoda in se posvetujejo z njimi, kako bi bilo mogoče razkolno cerkev zopet skleniti s pravo katoliško cerkvijo. Ako pomislimo, kako vse napreduje ondi, kjer življenje ljudij prečinjajo nauki katoliške cerkve, lahko spoznamo, koliknega pomena bi bila ta združitev razkolne cerkve s katoliško. Ker pa je znano, da je med razkolniki tudi mnogo milijonov Slovanov, zato moramo tudi mi Slovenci še bolj želeči, da bi trud sv. Očeta v ta namen ne bil brez sadov. Imamo Slovenci Slomšekovo bratovščino sv. Cirila in Metoda, katere udje molijo v ta namen.

Na Dunaju in po našem cesarstvu sploh je bilo zadnje dni mnogo govorjenja in pisarjenja o preosnovi volilne pravice. Kakor je namreč sedaj določena volilna pravica, ne bodo kmetje, obrtniki, rokodelci in delavci nikoli prišli do svojih pravic. Bogatini in prebivalci mest imajo sedaj večino poslancev zagotovljeno. Zato pa vsakdo, ki ljubi blagor ljudstva, mora zahtevati, da se predružači volilna pravica in sicer tako, da bodo delavski stanovi, to je obrtniki, rokodelci, kmetje, delavci, katerih je velika večina tudi v našem cesarstvu, imeli odločevalno besedo v zboru, kjer se delajo postave. Najboljše bi se to vredilo, da bi se v primeri s številom in svoto davkov razdelila volilna pravica po stanovih, ker potem bi se najbolje varovale pravice posameznih stanov in s tem vse družbe. Kakor se sedaj vidi iz počasnih priprav, nimamo dobrega gledé volilne pravice pričakovati od sedanje vlade. Ta namreč hoče, da bi se število poslancev pomnožilo za 43. Te nove poslance naj bi volili delavci, ki so vpisani v bolniški blagajni. Po tem potu bi prišlo 43 samih liberalcev in judov v državni zbor, s čemer bi se ljudstvu nič ne pomagalo, pač pa bi se vtrdila veljava judovskih libe-

ralcev. Take spremembe nečemo. Mi hočemo popolnejšo volilno pravico, tako da bodo tisti, ki za državo največ dajo in trpé, imeli tudi največ pravic.

V Celovcu so koroški Slovenci 24. okt. slavili prelepo slavnost. Najprej je bil ob 3. uri popoldne shod zaupnih množ iz cele Koroške. Zbralo se je kakih 700 vrlih slovenskih množ, ki so po svojih govornikih zahtevali tudi za koroške Slovence pravic, ki se jim kratijo. Najhujše je na Koroškem to, ker Slovenci nimajo nič slovenskih ljudskih šol. Slovenskega otroka pri sedmih letih porinejo v šolo in hajdi na nemški abc. Otrok gleda v šoli in poslušá, a ker nič ne razume, zato ni čuda, ako zaostaja v učenju. In to ravno nasprotniki hočejo, da bi ostali Slovenci nevedni. Take razmere so pač le pri nas mogoče!! — Zvečer se je zbralo kakih 2000 Slovencev in Slovenk k slavnosti, na kateri so slavili spomin pokojnega nepozabnega škofa Slomška in prezasluznega voditelja koroških Slovencev Andreja Einspielerja.

V Istri se godé čudne reči. V Piranu je gosposka nabila na sodnijsko poslopje napise v laškem in hrvaškem jeziku. Toda poulična druhal jih je odtrgala in nabila samo laške. Gosposka je to videla in privolila. Namestnika v Trstu so zato na odgovor poklicali na Dunaj, kjer mu bodo najbrž dali — zasluženi pokoj! — Gorjé, ko bi bili Slovani napravili kaj takega!

V Belgiji so pri volitvah z veliko večino zmagali katoličani; v zbornici imajo 105 poslancev nasprotniki pa komaj 50. Tu se kaže, da se katoličanom ni treba bati splošne volilne pravice, ako ne spé.

Ruski car sicer še ni umrl, a je slaběji od dne do dne. Vsak čas bojé se smrti.

Vojska med Kitajci in Japonci se še vedno nadaljuje in zmagujejo bolj Japonci.

Kaj je novega po Slovenskem?

Iz Podbrezja. Tudi prijazno Podbrezje ne zaostaja za drugimi napredujočimi kraji. Poleg krasne lege in zdravega zraka gorenjskega prikupi se ti na prvi hip prijazno ljudstvo tega kraja. Zato kaj radi prihajajo le sem ptujci v poletnem času, prepričani, da so vedno dobro došli in tudi dobro postreženi v že na daleko na okrog od nekdanj znani gostilni vinsk. vetetrčca A. Pavlina, po domače pri Francku. A zadnji čas se ima kraj ponašati z lepimi napravami. V teku enega let krasi ga prijetni župni dvorec, novo, lepo z zidom ograjeno pokopališče in do malega novo gospodarsko župno po-

slojpe. Vrh tega pri božjepotni cerkvi nov veliki 1234 kgr. težki D zvon, koji zvonarju Samassu vso čast dela, ter župljane k pobožnosti budeč oznanjuje Podbrežanom gorečo požrtvovalnost in katoliško zavest. Novi zvon D v lepi harmoniji s starima g. h jako dobro dé ušesom ljubki Quart sext Acord. Priprava se dela tudi za novo streho. Pokopališče je bilo po lepem nagovoru milostljivega g. prošta dr. L. Klofutarja z obilno azistenco 18. pr. m. blagoslovljeno in namenu izročeno.

F. Č.

Cerkev in šola.

Misijoni.

IV. V Natalu.

Dovolj dolgo smo se mudili po raznih misijonskih postajah po Afriki, kazali napredek katoličanstva ter opisovali, s kolikim trudom in trpljenjem je razširjajo blagovestniki med ondotnimi ljudstvi, ki so večinoma še na jako nizki stopinji omike. Vendar pa si ne moremo kaj, da ne bi pokazali še na južni Afriki, koliko moč ima krščanstvo. Kaj so bili še pred kratkim zamorski rodovi na jugu Afrike, v Natalu? In sedaj po malo letih? Prej zapuščene ravnine, nerodovitna zemlja, — sedaj se najlepše razvija ondi poljedelstvo. In kakor je svet zoran, jednako je zorela omika tudi srca ondotnega ljudstva. Plašno so gledali zamorski Natalci redovnike — trapiste, ko so se pred malo leti ondi naselili, umikali so se jim, skrivali se pred njimi, kjer in kakor so mogli — a danes? Ona ljudstva, ki so jih obsojali, da niso bila zmožna za nikak poduk, sedaj nikakor ne zaostajajo v krščanskih šolah. Ne bode dolgo, ko se bodo tudi Natalci lahko ponašali z misijonarjem — duhovnikom lastnega rodú, izšolanim v središču krščanske vede, v Rimu, kakor jih imajo že zamorski rodovi v severni in srednji Afriki.

V. Japonsko.

Najbolj se zanima sedaj svet za vshodno Azijo, kjer se bojujeta najznamenitnejši azijski državi, japonska in kitajska, katera bode dobila nadoblast in večjo moč in večji vpliv na kraljestvo Korejo. V vseh treh državah so velike misijonske postaje, nekatere sila stare, da, znamenite zlasti zato, ker je nekatere ustanovilo ljudstvo samo, ki ni videlo nikdar duhovnika. Pa tudi malokateri svet, odkar je poginil stari poganski Rim, poznamo, ki bi bil napojen s krvjo toliko mučencev, kakor v imenovanib treh državah, v katerih so preganjali do zadnjega časa kristjane. Zanimiv svet toraj, da se natančneje po njem ozremo.

Komu je neznano ime Franciška Ksaverja, onega svetega moža, ki je v drugi polovici 16. stoletja krstil

1000 in 1000 nevernikov? S 16. stoletjem, v katerem je ustanovil sv. Ignacij jezuitski red, pričel se je preporod Japonskega. Ni prihajalo iz početka preinnogo misijonarjev v japonsko cesarstvo, vendar pa je že v začetku sveta vera slavila sijajno zmago nad poganstvom. Moški in ženske iz najvišjih stanov, celo nekateri knezi, so sprejeli sv. krst. Posnemale so jih množice nižjega ljudstva. Zal, da so v kratkem nastopili časi vojske, ko so cesarji z ognjem in mečem preganjali vse, kar je bilo krščanskega. Misijonarji so morali državo zapustiti, cerkve so vladarji porušili, vernike do smrti mučili. Onih 26 mučencev, ki so jih sv. oče Pij IX. za svetnike proglašil, dalo je ob tem času svoje življenje za sveto vero. Hud je bil boj stoletja in stoletja, a bil je brezuspešen, ukloniti se je moralo malikovalstvo, uklanjalo se bode še. Ravno deset let je preteklo, odkar je bila proglašena na Japonskem verska svoboda. Prosto so lahko prišli kristjani na dan, — bilo jih je še 60.000.

Odkar vlada svoboda kar trumoma pristopajo novi verniki. Ustanovljene so že tri škofije in jedna nadškofija. Toliko vasij pošilja poslanstva k misijonarjem, naj jim pošljejo učiteljev in jih obiščejo, da vsem prošnjam blagovestniki niti ustrezati ne morejo. Ni čuda torej, ako se poroča, da sedi že 13 katoličanov — poslancev v japonskem državnem zboru.

Gobovi na Japonskem.

Misijonarjem se sedaj ni treba naravnost bati za življenje. A počitka tudi sedaj nimajo. Nekdaj so marsikoga pridobili za Kristusa s svojo stanovitnostjo v najhujših mukah, sedaj pa jih pridobivajo mnogo vernikov s svojo nesebično požrtvovalnostjo. Koliko storé le za uboge zapuščene gobovce! Kako strašna je ta bolezen, ni treba opisovati, saj je že znano. Ako bi ne bilo hujšega, dovolj veliko hudo je, da so popolnoma izključeni iz človeške službe. Poganski stariši silijo celo svoje lastne otroke, ako so gobovi, v smrt. Zato so siromaki tem hvaležnejši cerkvi za najmanjšo dobroto.

Premnogo betežnih so se resili misijonarji, da jim saj beračiti ni treba. Napravili so v Gotembi poseben zavod za gobovce, le škoda, da jim ni mogoče vseh sprejemati, sicer bi ne izhajali.

Kako vneti so gobovi za sv. vero?

Oče Vigrú je srečal nekega dne deset gobovih, ki so ga prosili, naj jih sprejme v bolnišnico za gobove v Gotembi. Misijonar jim ni mogel dovoliti, ker bi jo vsi gotovo ubrali v Gotembo, naj bi tudi le nekaterim dovolil. Kaj pa naj počne z njimi v zavodu, ko ni prostora zanje? Popolnoma od sebe odvrniti jih pa tudi ni mogel zato jim je najel posebno hišo ter dal jednega veroučitelja, da bi se lahko učili krščanskega nauka, ki bi hoteli. Hodilo jih je k nauku dvajset.

Ko je prišel nekaj česa kasneje o. Vigrú zopet v isti kraj, krstil je štiri gobovce, ostalih šestnajst, ki so bili tudi že pripravljene na sv. krst in ga goreče zaželeli, pa ni moglo čakati misijonarja, ker niso imeli denarja za hrano. Žalostni so se ločili od srečnih tovarišev, da si z beračenjem ohranijo življenje. Neki siromak je dejal pred odhodom veroučitelju: »katekizem in molitvenik vzamem s seboj; zakaj obojega se hočem do zadnjega stavka naučiti. Ali smem upati, da me bode oče misijonar, ko ga potem srečam, gotovo krstil?«. Jokal se je, ko je odhajal.

Tudi o. Vigrú u se se reveži smilili. Ali naj jim je sedaj radi njih pomanjkanja zaprta tudi pot v nebesa? »Bal sem se, »pripoveduje misijonar sam, »da se pregrešim proti previdnosti božji, ako ne sprejemem nesrečnih gobovih brezdomincev v trenutku, ko gre za rešitev njih neumrjočih duš.« Dal jih je poiskati. Nekateri so prehodili sto milj dolgo pot, predno so dosegli Gotembo. A bolje je vendar, kakor da bi morali vse svoje življenje trkati od hiše do hiše.

A polni se pa pridno tudi zavod pri tem. Po zadnjem poročilu je v Gotembi 83 bolnikov.

Poganov skrb za gobove.

Tudi pogani skrbé za gobove, seveda le, dokler morejo bolniki plačevati. Neka vrsta toplic zlasti dobro dene nesrečnežem. A komaj bolniku nekoliko odleže, mora zaputiti toplice, ker mu je navadno tudi denar že posel.

Sploh je usmiljenja pri poganih malo doma. Za lastnega otroka se pogosto stariši ne zmenijo, ako je betežen. Nekemu gobavemu mladeniču je pisala mati to-le pismo: »Nimam ničesar več in ti tudi ne morem poslati. Poišči toraj kako sredstvo, da napraviš konec svojemu življenju, ter me ne muči več.«

Nekemu drugemu mladeniču je njegova rodovina pisala: »Ako se ne moreš več preživiti, pa umri, ako

mora biti. Zastonj pa je nam pisati; zakaj tvojih pisem ne sprejememo.«

Misijonarji in gobovi.

Vse drugače skrbe očetje misijonarji za nesrečneže. Celó pogani jih občudujejo. Sloves o lepi notranji uravnavi v Gotembskem zavodu je daleč razširjen. Tako je obiskal zavod tudi neki zdravnik, katerega je nastavila v jedni izmed največjih bolnišnic v mestu Tokio. Hotel se je mož na lastne oči prepričati, kaj je storila velikodušnost krščanska za japonske gobave. Ko si je bolnišnico ogledal, vnel se je tako za njo, da se je sam od sebe ponudil, da bode po dvakrat na mesec obiskoval brezplačno naše bolnike. Še več, izprosil si je natančnih podatkov o zavodu, češ, da bode tudi svoje znance v glavnem mestu vnel za ustav.

Vi. Koreja.

Koreja je skoro edina država, kjer krščanstva niso najprej razširjali misijonarji, temveč je vskliko takorekoč izmed ljudij samih, to je država, ki ima mnogoštevilne, ki v svojem življenju niso videli duhovnika, ko so živeli brez sv. zakramentov. Le sv. krst so prejeli. Podučili so se o krščanstvu iz knjig, ki so jih spisali jezuitje-misijonarji Kitajcem. Zašle so te knjige med Korejce v 17. stoletju. Prvi misijonar je prišel še le dobrih 100 let pozneje 23. decembra l. 1794. na Korejo. A tedaj je že našel krščansko občino, ki je štela 4000 vernikov in se je ponašala že s premnogimi mučenci. Ob smrti tega prvega korejskega blagovestnika, ki je l. 1801. s premnogimi drugimi kristjani daroval svoje življenje za sv. vero, bilo je že do 10.000 spoznavalcev Kristusovih. Zopet je bil Koreja nad 30 let brez pastirja. Šele 1837. leta je prišel zopet apostolski vikar z dvema misijonarjema ter zbral raztreseno čredo krščansko. Dobil je še okrog 6000 vernikov. Vsi trije misijonarji so umrli kot spoznavalci. Prostovoljno so se podali v muke, da bi le obvarovali svojo čredo.

Zadnjih petdeset let je tudi zapisanih s krvavimi črkami v povestnico katoliških misijonov. Tekla je kri mučencev, kakor prva stotetja sv. Cerkve. Najmučneje smrti je umrlo do l. 1876 14 duhovnikov, med temi trije škofje in nad 10.000 kristijanov. A navdušenja v duhovnikih niso mogli zatreti, vedno novi borilci Gospodovi so stopali na osamljeno mesto podlih junakov. dasi so bili prepričani, da jih vodi pot v smrt. Pa čemu bi se bali, saj jih je vodila ista pot v nebesa! Sedaj so oznanovalci sv. vere lahko pokojnejši, preganjanje je nekoliko ponehalo. Ob koncu lanskega leta je bilo na Koreji že 350 krščanskih občin in nad 22.000 katoličanov. Upati smemo, da je bila kri toliko mučencev večerna zarija, ki je oznanjevala lepo, mirno jutro. Da bi le vojska med Japonci in Kitajci radi Koreje očitnem napredku ne škodovala!

Listek.

Zadnje solze.

(Povest.)

Viharna noč je.

Ves nebeški svod pokrit je s črnimi oblaki, iz katerih lije dež curkoma, kakor bi se bile odpre zatvornice neba. Vodio gromenje bati in potresa površje zemlje, in bliščeči bliski svigajo po nebu liki ognjene kače, katere spremilja glasljivo pokanje vdarjajočih strel. Šibó se v besnešem viharju črne smreke in viske jelke, in v koreninah maje se pod pritiskajočo silo stoletni hrast. Kakor beli dan postane temna noč, in nebo zabliski v ognjenem žaru — močan tresk sledi — v trenutku prekrije se zopet vesoljno obnebo s črnim nepredornim plaščem. Smrtno pokanje kotatega hrasta naznanja, da ga je podrla na tla neskončna moč iz temnega oblaka.

Gorje človeku, ki ne počiva sedaj v varnem zatišju, ampak je izpostavljen pogubonosni nevihti.

Črna človeška postava stopa v temnem gozdu po razjedeni cesti, po kateri besni navzdol iz hriba bobneči hudournik. Hudournik sam in ognjeni bliski vodijo človeka, da ne zaide v stran v goščo. — Dežnika nima; saj bi mu tudi nič ne koristil. Le v neko plahto je zavil, katere naj bi ga varovala pred mrazom in nalivom.

Mudi se mu. Kaj bi se mu tudi ne v taki noči biti od zunaj. Zato tako podviza hojo, in ne ovirajo mu nog čez pot rasteče korenine.

Zopet se zabliska, in neznanec vidi, da je vendar dospel iz gozda. Blisk pokaže mu tudi pot, katere pripelje v pol uri v vas Z.

Pot tu ni tako grapava, in tudi hudournik ne dere po njej; zato neznanec podviza še bolj korake, kolikor mu dopušča premočena obleka. Kadar se zabliska, postoji in strepeta na celem životu prikrižaje se in izgovarja je »Bog in sveti križ božji.«

Slednjič mu ognjeni blisk posveti, da je dospel v vas Z. Ali on ne krene takoj k prvi hiši pod streho, ampak dalje, dalje se mu mudi. Proti cerkvi hiti in tu zavije v stran k stanovanju cerkvenika.

Temno je v hiši. Duri so zaklenjene. Rahlo potrka na vrata jedenkrat, dvakrat, ali od znotraj se nihče ne oglasi. Stopi tedaj k oknu in zakliče v hišo s tresočim glasom:

»Lepo vas prosim, odprite mi!«

»Bog se usmili, kdo pa je zunaj v taki nevihti?« oglasi se takoj cerkvenik od znotraj in začne kresati luč.

Kmalu se odpro duri in notri stopi naš neznanec, premočen do kože.

»I kdo si pa, in odkod greš?« sprašuje na mah cerkvenik in posveti v blede obraz z lučjo ptujcu. Skoraj, da mu ni pala lesčerba iz rok spoznavši prišleca.

»I križ božji, kako pa da v taki noči hodis sama okrog, Franica, in vsa si premočena. Od kod pa greš?«

»Oh, mati so tako bolni, da se bojim, da ne bodo čakali jutrnega dneva; prosili so me, da naj jim grem

po gospoda«, odgovori štirinajstletna deklica z jokajočim glasom, trepetaje od mraza na celem životu.

»Zakaj pa stari ni prišel. Ali se ne boji Boga, da pošlji izpod strehe svojega otroka v takem vremenu?« jezi se stari mož. »Očeta ni že tri dni nič domov, ne vem kam so šli; same z materjo sva v koči. Oh lepo vas prosim stopite k gospodu in recite, da se zeše mudi«, prosí deklica cerkvenika in si ovija premočeno krilo.

»Kam bodo šli v taki noči; saj vidiš, da živa duša ne more izpod strehe. Ostaní pri nas, da se posušit, saj bodo mati ućakala dneva.«

»Ne, jaz moram takoj nazaj; ne smem pustiti mater samih v smrtnih težavah. Pojdite vprašat gospoda; morda bodo pa vendar šli. Bog jim povrni tisoćkrať. Mati bi rada prejela še zadnjo popotnico.«

»Pojdi no stari, tu gre za dobro delo. Stopi v zupnišće, stopi, saj gospod niso tako zmrzneni kakor ti, da bi se bali vsacega dežja; če ti ne boš hotel z njimi, bom šla pa jaz«, oglasi se žena cerkvenikova.

»Saj bom šel jaz sam, prinesi mi no kožuh iz kamre in pa luč pripravi, mej tem grem pa jaz k gospodu, ti, Franica se pa preobleci tačas; stara, kaj obleke ji prinesi.«

Kmalu je ležal pripravljen kožuh, ki je bil že nekoliko ogoljen, ali vendar ga je cerkvenik raje imel, kakor vso »stiahto«; tudi Franica dobila je nekaj obleke, v katero se preobleče. Potem prižge žena še svetilko.

Kmalu se vrne cerkvenik.

»Ši bodo« pravi vstopivši, urno ogrinjajoč stroj kožuh, ki ga je že čisto mraza varoval, in pa polbovko na glavo. Seveda se je možu zdelo kape in kožuha škoda za dež, ali zmrzovati pa tudi ni prijetno. »Jaz bom šla naprej, da doma po hiši pospravim« pravi deklica.

»Pri nas ostaní do jutri. Bova šla že sama, saj ti je vse jedno, če se vrneš jutri domov«, velela jej cerkvenik.

»Ne, moram iti, mati ne smejo biti sami, ker se očeta ni doma«, po teh besedah odhiti deklica v temno noč.

V zvoniku je ura udarila jedno, in v burno noč čulo se je tudi zvonjenje velicega zvona, naznanjočega obhajilo.

Kmalu nato stopita iz cerkve cerkvenik, ki je nosil svetilko in zvončkal z malim zvončkom, in zupnik noseč zadnjo popotnico umirajočemu.

Grmelo in treskalo je še vedno, in ognjeni bliski so svigali po temnem nebu.

Ko že več ko pol ure hodita po grapavi in razjedeni cesti, prikaže se jima mala lučica, koje svit je prihajal iz lesene kočje. Kmalu prideta do nje. Bila je slaba, čudo, da je ni porušil nocojsni vihar. Skozi nizke duri stopita v zakajeno sobo, kjer se je na prvi pogled brala beda in revščina. Polomljena miza, dvoje stolov

in v kotu stoječa postelj bilo je vse pohištvo. Na zidu visela je leščerba, ki je motno razsvitljevala po hiši.

V kotu na postelji ležala je bolnica. Upalo lice, globoko vdrti oči, in mrzli pot, ki je rosil njeno čelo, vse je pričalo, da se življenje njeno bliža zatonu. Pri vsakem vzdihu se težko dvignejo njena prsa. Pri njej je klečala hči njena.

Pri vstopu prišlecev odpre bolnica oči, in hvalezni smeh zaigra na njenih ustnicah, ko zapazi duhovnika s sveto popotnico. Globoko vzdihne in tiho šepeta: »Bog vam povrni, gospod župnik, da se niste strašili viharne noči in ste mi prinesli zadnje tolažilo.«

Ganjen gleda župnik revščino v tej borni koči in smilil se mu pri postelji jokajoča hči. Sv. zakramente dene na mizo, na kateri je stalo sveto razpelo. Sveč in svečnikov niso imeli pri hiši, le leščerba in pa cerkvenikova svetilka sta svetili. Nato stopi k bolnici in jej pogleda v obraz. Deklica mu spoštljivo roko poljubi, na katero zdrkne solza iz njenega očesa.

»Kaj ne, da se ne bodo umrli?« nagovori nedolžna deklica in upre zaupljivo oči v duhovnika.

Župnik videč, da so to zadnji trenutki, katere ima žena preživeti še na svetu, vendar ni hotel žaliti nedolžne prasketke in jej odvrne:

»Ljubi Bog bode že povrnil zopet zdravje tvoji materi, le zaupaj vanj in prosi ga«, nato se obrne k bolnici z besedami: »Ali se čutite zelo slabo? Se boste mogli še spovedati?«

»Slabo« odgovori bolna žena, »ali spovedala se bom vendar z božjo pomočjo.«

Nato stopita deklica in cerkvenik v vežo, da duhovnik spove bolnico.

Tiho sedita nekaj časa v veži, slednjič pretrga cerkvenik molk.

»Kje so pa oče?« prične.

»Ne vem, že tri dni jih ni domov. Mati so jih tako prosili, naj ne hodijo od doma; toda nič niso marali. Kar puško so vzeli, pa so šli.«

»Oh kako je škoda vašega očeta, tak mož kakor so bili preje. Čislali so jih vsi na okolu, sedaj pa — tu prejenja cerkvenik, ker je zvonček v hiši naznanil, da je spoved končana.

Oba se vrneta v sobo

Bolnica prejela je zadnjo popotnico, in duhovnik jo je dejal še v sveto olje.

Nevihta je med tem pojenjala, oblaki so se razpodili, in blede soj polne lune prisijal je skozi gosto vejevje okoli stoječega drevja pred kočo.

Cerkvenik in župnik zapustita kočo. Jednakomerni tik-tak stenske ure, in pa žalostno ihtenje pri postelji jokajoče deklice motil je tišino v koči. Bolnica je ležala mirno, imela je oči zaprte, in mir jej je sijal na obrazu; sedaj pa sedaj izvija se ji iz prsi težak vzdih. Zdajci odpre oči in pogleda na svojo mlado hčer in prične s slabim glasom:

»Ali še ni očeta domov?«

»Še ne, mati«, odvrne jej deklica.

Zopet zapre oči, toda le za trenotek, kmalu zopet pogleda z motnim in steklenim očesom.

»Umrjeti moram, draga hči, stekajo se že moje ure. Nič bi me ne skrbelo ostaviti sveta, da bi tebe videla v dobrih rokah, če bi bil moj mož, tvoj oče, drugačen. Pri njem ne boš mogla ostati. Prosila sem že tvojo teto, da te bode k sebi vzela, če jaz umrjem.«

»Oh, mati, ne govorite o smrti, saj še ne boste umrli«, tarna deklica.

»Končano je moje življenje, čutim, da se mi bliža zadnja ura. Predno bo prisijalo jutranje solnce, zapustila bodem že tebe. Boli me, da ne morem govoriti še s svojim možem in se posloviti od njega. Bojim se, da se mu je pripetila kaka nesreča, ker jako je bil razburjen, ko je šel od doma. Moli zame, kadar umrjem, moli tudi za svojega očeta, da ga Bog pripelje na pravo pot spokorjenja. Prosila bodem tudi jaz za tebe in gledala na vsa tvoja pota. Bodi poštna in ne daj se preslepiti goljufivemu svetu. Povej očetu, kadar pride domov, da bi bila rada še jedenkrat govorila z njim.«

Govor zastane v grlu umirajoče, še jedenkrat napne vse moči in na pol razumljivo moli k Bogu in veli tudi svoji hčeri: »Moli.«

Še nekaj globokih vzdihov, in ni je bilo več.

Z glasnim jokom pade hči čez mrtvo mater, kliče jo, hoteč priklicati jo nazaj v življenje, in poljublja njene ustnice.

Ura na steni je nehala tikati, mesec je posijal na blede lice mrtvej ženi.

II.

Gospodarja kočje ni bilo doma, ko je žena njegova izdahnila in se preselila v boljši svet. Pač ni mnogo vreden tak mož, ki pusti na smrt bolno ženo doma, sam pa se klati po svetu.

Rovtar, tako se je zval, v resnici ni bil jeden najpoštenejših in najboljših mož. Za dom se ni dosti menil ali bolje nič. Najraje je pohajkoval po gozdu s puško na rami po noči in po dnevi in streljal zverijad, seveda skrivaj. Ali pa se je usedel v kako krčmo, kjer je prepil s svojimi malopridnimi tovariši po cele dneve. Ni mu bila skrb niti za ženo niti za hčer. Mnogo si je njegova žena prizadevala, da bi ga spravila zopet na pravo pot, ali vse njene prošnje bile so zaman. Pretrpela je mnogo britkih ur pri njem; posebno kadar se je privlekel pijan domov, razgrajal je in razbijal po hiši, kakor bi bil besen. Hči in mati skriti sta se morali pred njim v gozd. In često sta po noči v največjem mrazu morali v gozdu prenočiti. Nič se ni brigal za kazni, katere so mu pretile, če ga gozdar zasači pri lovu.

Toda Rovtar ni bil vedno tako razuzdan.

Več let preje opravljal je službo gozdnega stražnika občine Z. Čislal je bil od vseh in sploh je veljal za pametnega in poštenega moža, ki vestno spoľnuje svoje dolžnosti. Karkoli več divjačine je na lovu vstrelil, odrajtoval je poštno županstvu, za kar je dobil gotovo nagrado, ob jednem imel pa je še precejšno letno plačo; tako da je s svojo družino lahko in poštno shajal. Tudi

v gozdu je vestno varoval, da se niso nikake neurednosti godile, da ni nihče v tujem seklu, ali sivi po gozdu.

Zvel je srečno v svoji koči. Vsaj od prvega do zadnjega imeli so ga radi. Toda kakor mardalci, tako se je tudi on sreče prednjebel, hotel je biti še srečnejši in premožnejši. Ali kakor vsakemu, spodioben je tudi njemu, zgubil je še ono srečo, katero je vzel do sedaj.

Bilo je neko jesensko noč. Pri Rovtarjevih so spali že vsi. Ko pride nekdo pod okno in prosil gospodarja, naj mu odpre in ga vzame v hišo. Gospodar Rovtar ni bil tako trogega srca, da ni v mrli noči puščal postnika dalje; namorej odpre nenadno.

Ta je bil čedno gosposko napravjen; in videti je bilo, da ni vzel revščine iskri prunošča, ampak da je najprej zabel.

»Ne zamerni mi, dobri gospodar«, prične nemudoma, »da sem vas stvudi in spajta, in da vas nadlegujem. Ali nikamor nisem vedel dalje, in ravno po naključji prišel sem pred vašo kočo.«

»O le mi se skrivne gospod, nam niste napravili nobenih stvosti. Prav vesel me, da morem v svoji borni koči prenočiti takega gospoda. Samo postelje nimamo primerne za vas; pozneje bodeše morala«, odgovarja mu prijazno Rovtar.

»Nič se de, saj ni, da bi se človek vedno vajal po perzicah. Včasih je tudi premena dobra. — Vidim, da ste prijazen ljudje; tu-le v točki imam steklenico izvrstne pijače. Prinesite kozarec, da jo spijemo; vseva tujec gospodarja, ki mu z veseljem željo spoini.

Kmalu se je v kozarcu penilo rujno vino.

»Ivrstna pijača. Kako se vam dobro godi, da si zamorete privoščiti take kapijce. Bog vam daj zdravje«, hvaleh Rovtar vino.

»O to se ni najbolje vido, ki ga hrani moja klet. Nekaj ga je še mnogo izbornejšega. Le pote, dobri prijatelj, jaz ga bodeš se jutri lahko dotna se pil; pa se zemi ga natočite kozarec«, poznaja tujec vino.

Gozdaryu jelo je vino stopani v lasi. »Hlemtaj če bi človek takega-le imel vsaki dan polit, potem bi pa letal po gozdu, kakor jelen. Sam vrag bi mi ne odnesel petá. Brez psa bi zajec lovil v roke. To da moč.«

Tujec si pogladi brado, ravno upre male oči v Rovtarja in prilizljivo smešljaje prične:

»O temu bi se pa še lahko opomoglo; samo pameti je treba.«

»Kako gospod, jaz pri vsej svojej pameti in razumu ne morem zaslužiti več, kakor toliko, kolikor imam plače«, oporeka mu gozdar.

»Mislite, da ne? Če bodeš, vam pa jaz povem«, prične zopet tujec.

»Kako gospod, povejte no«, sili radovedno moč.

»Dobro. Kaj ne, vi ste gozdar. Daleč na okoli so lepi gozdovi, za katere bi se dalo mnogo izriniti. Nihče bi ne zapazil, če bi vi sem pa tje kako hojo prodali iz lesa; vam bi bilo pa le mnogo pomagano s tem; tujec prečta.

»Seveda, pa pokleno bi pa le ne bilo. In če bi ne zasabili, pa pridem ob dobro ime in službo. Ne, na tak način bi se ne hotel obogateti.«

»Bene no, pokleno, pokleno; kaj pa je pokleno; kdo pa je poklen? Vsak si pomaga iz slabega na bolje. Tak greh bi pa to tudi ne bil, če prodaste kako smreko ali jelko. Da bi vas nihče ne zasledil, pa lahko po noči les spravite z gozda in ziva duša ne bode vedela, da ste jih vi. Zaradi par hlodov si ne bodeš vesti težil. Le pamet imejte. Bog je sebi brado najprvo vstavil. Človek mora najprej nase gledati, potem sele na druge. Vsak je svoje sreče kovač«, z enakomirno pregovorni slepi je goljuf poklenega gozdarja, kateremu se je srce že jelo nagibati na napačno stran.

»Bi se bilo morda, ali mene vendar skrbi, in ne mogel bi storiti kaj takega.«

»Le srčnost. Jaz sem lesni trgovec v N. Ako vam je prav lahko meni prodaste nekaj smrek, in moji ljudje spravili jih bodo na tistem po noči iz gozda. Dam vam še potoj desetak na račun«, pri tem začne odpirati listnico in šteti papirnat denar v rjaj.

Rovtarju so se poodile sline po bankovcih, katerih je videl cel kop v listnici. Slaba stran je zmagala v njem.

»Če bi se ne zvedelo, jaz bi že prodal.«

»Kaj se bo zvedelo. Kdo bo pa mislil, da ste jih vi prodali, če bi ravno zapazilo se, da kake boje manjka. Saj ni treba drugega, kakor da mojih ljudij ne naznanite, kadar bi sekali. Za vsako drevo dobite pa gotovo plačilo. In če bi bilo ravno nevarno, saj bomo pa lahko odnehali. Poskusimo za jedenkrat.«

Rovtar se je vdal skušnjavcu. Kupčija bila je sklepena. Spraznila sta se jedno steklenico. Rovtar dobi desetak. Ota se pozno vieteta spat.

Opomniti se mora, da trgovec - goljuf ni sem zabel, ampak prišel je nalast s tem zlobnim namenom, da zaslepi gozdarja, kar se mu je tudi posrečilo.

Kmalu so se gospodarji jeli pritoževati, da jim manjka nekaj boj v gozdu. Zdaj je ta gospodar tohil, da mu je jedna smreka posekana, ropet drugi, da mu je zginita lepa jelka iz gozda. Prijeli so gozdarja, kako da straži, da je toliko lesa pokradenega. Ali on je zairjeval, da ni videl še nikdar nobenega sumljivega človeka v gozdu, in da se take tatvine zgodijo le po noči; sicer bode on cele noči okrog, ali kje bo dobil tatove v temi v tako obkarnih gozdih? Občani so molčali ali bili so nezadovoljni s stražnikom, in župan je tudi trdil, da dotova nekaj časa sem menaj divjaciine.

Rovtarjeva kupčija je bila jako nevarna, ker les se ne da izvesti tako lahko pod roko, kakor kaka druga reč. Nekaj časa bi sio morda, ali slednjic priti mora goljufija vendar na dan.

Rovtar sam je sprva hotel odnehati, toda prilizljivo prigovarjanje goljufa in pa denar sta ga slepila, da je tel se dalje v zanjke. Nekaj časa jimn je sio od rok. Dolgo se žena Rovtarjeva ni vedela o tej nevarni zvezi svojega moza. Ko jej moč pove, se strase in ga prosil, naj nikar ne kupčuje, ker je to greh in lahko sam pride ob službo in dobro ime. Moč je sicer zeni obetal, da

bode zanaprej zopet pošteno ravnal; toda podpihovalec ni odjenjal, zopet ga potegne na svojo plat z zapeljivim denarjem.

»Samo nocoj še in nič več potem«, pravi Rovtar neki večer svoji ženi. In v resnici samo jedenkrat še prodal je dve hoji iz gozda. Kajti ravno isto noč bili so trgovčevi hlapci in pa Rovtar sam zasačeni od kmetov, ki so sli sami čuvat v gozd.

Goljufija in tatvina sta prišli na dan. Rovtar je zgubil službo in bil vrhu tega še kaznovan. Zgubil pa je tudi pošteno ime.

Od tega časa se je Rovtar ves predrugačil. Udal se je pijači in streljal vse jedno še vedno po gozdu.

Novi gozdar ga je večkrat opominjal, da naj ne strelja po gozdu. Ali ker ni nič maral, ga je naznanil, da krade divjačino po gozdu. Bil je zopet kaznovan. Ali to ga ni zboljšalo, podivjal je popolnem. Gozdarju pa je obetal, da ga bode vstrelil, če ga dobi v gozdu.

III.

Šega je pri Slovencih od davnih časov vdomačena, da če kdo umrje, mu vaščani skažejo še ta znak ljubezni in prijateljstva, da pridejo zvečer molit zanj, in da potem ostanejo pozno v noč pri njem. Navadno se na take večere razgovarjajo o ranjkem ali ranjci pretresajoč najčesteje njegove dobre in slabe lastnosti. Tudi marsikaj družega zanimivega se čuje. Kak star oče ve mnogo pripovedovati iz preteklosti, čemur se čudi mlajši rod.

Pri Rovtarju je sedela cela vrsta moških krog mize starih in mladih kadeč iz starih kranjskih pipic v živahnem razgovoru, kak vihar je bil sinoči, da nihče drugi ni napravil one nevihte, kakor čarovnice, ki znajo točo delati, na metli jahati in Bog si ga vedi, kaj še vse. Zopet so napeljali govor na Senčarja, novega gozdarja, katerega ni dva dni že domov.

»Kaj pravite, kam bi bil zginil?« oglesi se star mož izza mize.

»Bog si ga vedi, saj Rovtarja tudi že ni tri dni domov«, poprime drugi sosed. »Opoldne so sli štirje možje iskat v gozjd, če bi katerega našli«, pripoveduje tretji.

»Jaz se pa bojim, da bi oba v gozdu ne bila kje skupaj trčila. Rovtar mu že delj časa žuga, in tudi storil bi, kar mu obeta«, pripoveduje drugi pomenljivo.

Zopet pride v hišo neki vaščan, pokropi mrliča in poklekne k odru prebiraje jagode na molku.

Odmolivši prisede k mizi.

»Tako, Senčarja so vendar dobili«, prične pogovor

»Kje?« oglesi se vsi okrog mize.

»Za Gradiščem v prepadu, prsa ima prestreljena«; odgovori novodošlec.

»Kdo ga je pa?«

»Kdo ga je pa? Župan se je že ob štirih peljal v K. naznanit sodniji. Seveda sluti se, da ga menda ni nihče drugi kakor — — —.« Mož preneha in pomenljivo pogleda okoli sedeče, ki so ga vai razumeli, da meni Rovtarja.

»Kam človek pride, če zapusti pot pravice«, pristavi jeden izmed vaščanov.

Sedeli so celi večer okrog mize, govor se je zasukal zopet na druge stvari.

Od daleč so se čuli udarci ure, naznanjajoče polnoč.

Nenadoma se vežna vrata odpró in v sobo stopi moška oseba visoke postave. Razmršeni lasje padajo mu po nagubančenem čelu in izpod gostih obrvi sveti se dvoje temnih očij. — Bil je Rovtar.

Obstal je sredi hiše in gledal na oder, sedaj zopet na može okrog mize, ki so vsi molčé in začudeno opazovali prišleca. V rokah držal je puško, bil je golorok in odkrit. Pogled na oder zmede Rovtarju pamet...

»Tako sem bežal. Zakaj me je pa tožil; zato sem ga pa. Dva moža sem videl za seboj; vsa črna sta bila in nekaj svetlega sta imela na rami. Hitela sta za menoj; a ušel sem jima vendar.«

S strahom gleda na vse strani.

V tem se čuje hoja v veži. Dva žandarja stopita v hišo. Rovtar zakriči in hoče skočiti skozi okno ven, ali železne roke žandarjev ga obdržé, ko se je hotel braniti s puško; iztrgata mu jo iz rók.

»Kaj mi hočeta, pošasti, kaj sem vama storil?« kriči nesrečni mož in se jima trga iz rók. Kmalu je bil trdno vklenjen v jeklene okove.

Hči priskoči v tem trenutju k očetu in mu pade z glasnim vikom okoli vratú: »Kaj ste naredili, da vas vklepajo?«

»Proč dekcle, za-me ni rešitve. Preje preganjal me je le eden, sedaj me preganja ves svet.«

Deklica pade pred kolena žandarjema in jih milo prosi, naj spustita očeta. Zastonj so bile njene solze.

Še jedenkrat se ozre nesrečni mož na oder na svojo ženo in jokajočo hčer, potem pa odide z žandarjema v temno noč. Nesrečna hči zgubila je mater in očeta na jedni dan.

IV.

Svetišče božje!

Čarobno doné glasovi orgelj in glasovi pevcev odmevajo po svetem prostoru. Pred altarjem pa kleči cela vrsta belo opravljenih deklic z vencí na glavi in s svetilnicami v roki. In na drugi strani kleči cela vrsta mladih, rudečeličnih dečkov.

Danes pristopajo k prvemu svetemu obhajilu. Kako so krasni in lepi! Mislil bodeš, da je cel zbor angeljev zapustil sveti dom svojega očeta in se preselil sem na zemske nižave. Nedolžnost odseva jim iz obrazov in rajsko veselje jim napaja srca. Željno pričakujejo Gospoda.

V kotu za durimi stoji človek starikav in zamišljen. — Slučajno stopil je v cerkev. Saj že ni bil notri, Bog si ga vedi koliko časa, koliko let ne. Danes ga je nekaj sem privedlo. Pobožnost ne, saj on ne pozna pobožnosti. Sam ne vé, kako je stopil semkaj. Željno vpíra oči v mlado družbo. In nekaj mu je tesno pri srcu. Ko gleda mladi svet v prvih popjih življenja, kako pobožno časti svojega rešenika, kaka radost odseva z njihovih lic, tišči ga nekaj, nekaj ga grize.

Vtopi se v preteklost svojega življenja. Kako je bil zadovoljen, ko ga je mati pred več kot štiridesetimi leti pripeljala v cerkev k sv. občajišču. Kako je bil takrat srečen. Ali ni se še sklenil s svojim Roženikom več kot petnajst let. Po neizmernem času je danes zopet jedenkrat v cerkvi. Kam je našel, kam se zagreznil. Kje je ona sreča, oni mir, ki mu je napajal srce v mladosti. Zginitil je. — Na njegovo mesto vedil se je neumirljiv črv grizobe vesti, ki ga muči noč in dan. Mlada družba pristopa k mizi Gospodovi in ga prejema danes prvič v življenju.

Pogled na to svatovrščino smeši jekleno srce grešniku za durimi, kes nad zgubljenim življenjem, nad grešno preteklostjo, vznodi se mu v srcu in solze, krasneje od večerne rose, zalije se mu v oči. Človek, trd ko jeklo, joka solze kesanja. Kar ni je dovolj.

Poleg njega stala je spovednica, v kateri je spovedoval stari župnik, med tem ko je kapelan obhajal mladino.

Njej se stavec približa in stopi vanjo. Spoved se prične. — — — Dolgo traja. — Ves prenovljen stopi iz nje in koraka s počasnimi koraki proti podobi Križanega. Ljudstvo je odšlo že iz cerkve, le še nežni rod,

danes prvičkrat obhajancev, klečal je še pred Največjim in ga slavil v nedolžni, sveti molitvi.

Dolgo kleči pred podobo Križanega, solza je po hujala solzo po njegovem obrazu. Molil je na pol glasno. Zvonček zapoje in kliče k mizi Gospodovi.

Mož se dvigne s klečalnika in s povešeno glavo bliža se božji mizi.

Kapelan mu prinese telo Odrešenika, katero on prejme z ganljivo pobožnostjo. Zopet odide nazaj pred podobo Križanega. Dolgo moli tu, dolgo, da odidejo vsi iz cerkve do zadnjega.

Pozneje pride star cerkvenik, da bi zaprl cerkev, a ko zapazi, da jeden mož še vedno kleči v njej, je odšel.

Po dolgem času pride zopet, ali mož kleči še vedno na mestu. Pristopi tedaj k njemu in ga potka po rami. Oni se ne gane.

Pogleda ga natančneje, ali oni ne vidi, ne sliši roke ima sklenjene še v molitev — ali mrtev je. Molilnik je še moker od solz.

Cerkvenik se prestraši, pokliče hitro ljudi, ki pridejo od vseh strani skupaj gledat mrtveca.

V njem spoznajo — Rovtarja. Dragok.

Razne novice.

(Slovenske katol. društvo v Kamniku) Dne 28. se je osnovalo slov. katol. društvo v Kamniku. Prostor Kristofore gostilne so bili napolnjeni do zadnjega kota. Kantonik in dekan kamniški prečast. g. J. Oblak in dekan moravski prečast. gosp. Tom. Kajdič, predsednik osnovalnega odbora, pozdravila sta navzoče ter izražala svoje veselje nad toliko udeležbo. Govorili so na shodu gg. dr. Ivan Sueteršič, dr. Ign. Zitaik in kamniški kapelan Janez Kalan. Obširneje poročilo objavimo v prihodnji številki, za danes le svoje veselje izrazimo, da se je novo društvo pribelilo s tako lepim shodom ter društvu želimo obilo blagoslova božjega!

(Iz Cerkljece). „Narod“ je ob času volitev lajnivo poročal, da so se na Jezero in v Dolenji vasi brale stete maše v namen volitve. To je gola laž. Na Jezero je bila sveta maša najeta za „hrvatarje“ z Jezera; v Dolenji vasi pa za bolno Marjeto Mekinda. Da se je pa ravno ohrtek to je dan volitve v to izbral, to je naša reč in ne bomo še le dovoljenja iskali pri g. dopisniku. Da so z lece gosp. duhovniki priporočali „križanske moše“, je istina, ker so prečitali skupni pastirski list, ki so ga leta 1891 izdali avstrijski škofje o volitvah, kjer je izrecno zapisano, da naj volimo katoliške moše, ki so taki ne samo po imenu in kratni knjigi, ampak tudi v svojem življenju. Kaj se sme na priznici, kaj ne, ne bomo se še le učili od liberalcev, če tudi slovenskih, ampak poslušamo svoje katoliške škofje ki imajo menda vsaj toliko veljave kot oni. — Kar go-dopisnik zaničljivo govori o nekem „strahu“ in „častnikih“, ki sta svoje kompanije zbirala, bi bilo pač hva-

lejnije delo, ko bi poročal, kako je nasprotna stranka volilce, tudi naše, napajala in jih tako premotila, da so volili nasprotno ali pa odšli. Pred volitvijo se postavno se smejo volilci napajati, ker je to lov na glasove, a vendar se je to godilo v taki meri, da morda ne zlepa kje drugod tako. G. komisar sam mora temu pritrditi, ker prišel je neki nasprotnik volilec tako pijan na volišče, da ni bil zmožen voliti. Ljudstvo pravi, da je v magalo vino in strah. — Kaj bi bilo bolj pametno za duhovnike, ali naj bi se vtkali v volitve ali ne, o tem naj izve g. dopisnik, da svojega srca in svoje pameti ne prodamo nikomur, tudi slovenskim liberalcem ne in je naše najponižnejše mnenje, da nam k njim ni treba hoditi v šolo. Duhovniki imajo dolžnost ljudstvo podučevati, da je liberalizem škodljiv in nevaren slovenskemu narodu in ker imajo dolžnost, imajo tudi pravico liberalcem ne dati miru, da bi počeli z našim narodom, kakor bi se jim zljubilo. Zato je vsakega duhovnika, ki slovenski mili rod gorko ljubi, sveta dolžnost prej ko slej ljudstvo podučevati, kaj je liberalizem in kaj hoče. Ali bodo duhovniki v tem svojem delovanju pri ljudstvu spoštovanje izgubili, učila bodo bodočnost, vendar si drizemo trditi, da ga bodo zgubili liberalci, če ga še — niso. Vemo dobro, da vsepovsod po Slovenskem liberalce skeli, da se slovenski narod zaveda svojega katoliškega ponosa in poštenja, skeli tem bolj, ker iščejo le svojega prvaštva in časti, ker so, da govorimo z vrlim hrvatskim pesnikom. — Služnjič pripomnimo, da bi najbrt „Narod“ dopisnik potreboval ne samo jednega moža, ampak kalih šest, da bi ga ob svojem času „rinili“ naprej, da bi se

bolj hitro pomikal proti . . . Tudi mi stojimo trdni za naša katoliška slej ko prej!

(Duhovniške spremembe v ljubljanski škofiji.) Pre-mošeni oziroma na novo nameščeni so naslednji častiti gospodje: Simon Šmitek, kurat v ženski kaznilnici v Begunjah na Gorenjskem, kot župni upravitelj na Dobovec; Janez Cuderman, kapelan v Kranjski gori kot kaznilnični kurat v Begunje, novomašnik Jožef Vrankar kot kapelan v Kranjsko goro; Ludovik Schiffner, kapelan v Borovnici, kot kapelan v Naklo; novomašnik Fr. Bernik kot kapelan v Borovnico; Fr. Krumpetar, kapelan v Leskovcu, kot kapelan v Ribnico; Alojzij Pehani ostane kapelan v Sodrašici, novomašnik Fr. Traven pa je nastavljen kot kapelan v Dobrepoljah; Anton Pfajfar kapelan v Dobrepoljah, kot kapelan v Leskovcu.

(Iz Žirov.) 14. oktobra. Krčme smejo pri nas odprte biti cele noči kakor v velikih mestih. Akoravno smo že pred dvema letoma dobili zapoved, da se morajo ob določeni uri zapirati, ga ni moza, kateri bi pazil, da se to tudi natančno izpolnuje. Žalosten nasledek ponočevanja imeli smo letos na rožovensko nedeljo, ko so malo pridneži do smrti potolkli zakonskega moza. — Mirni občani pač po pravici zahtevamo, da slavno okrajno glavarstvo in županstvo gledata na to, da se njihove zapovedi natanko izvršujejo.

(Nova fara.) C. kr. ministerstvo za uk in bogočastje je pooblastilo deželno vlado kranjsko, da dovoli, da lokalija Col na Vipavskem postane samostojna fara.

(Katoliško delavsko društvo v Prevaljah.) S Koroškega se nam poroča: Dne 21. oktobra vrnil se je shod kat. pol. društva v Prevaljah, kjer so snovali katol. delavsko društvo. Na shod je došlo obilno delavcev, mej temi tudi nekaj socijalnih demokratov. Razni govorniki so poudarjali važnost delavskega društva, v katerem združeni bodo delavci boljše poskrbeli za svoje pravice. Navzoči delavci so pazljivo poslušali razne govore ter se vneli za novo društvo. Nekaj socijalnih demokratov je zapustilo zborovališče, ko je neki govornik poudarjal, da je delavcem mogoče pomagati le v znamenju križa. Pravila novega društva za delavce so se predložila viadi v potrdilo in društvo začne takoj svoje delovanje, ko se mu vrnejo potrjena pravila. Mi se tega koraka za organizacijo krščanskih delavcev iz srca veselimo ter želimo novemu društvu obilnih uspehov.

(Novi kapeli.) V Ledeci vasi na Dolenjskem je sezidal J. Lustek ondodni posestnik čedno kapelico. Njen kip, ki nam predstavlja brezmadežno s početje Marije Device, je s Tirolskega, umetno delo. Drugo kapelico je napravil J. Strojnik posestnik v Ostrogu. V njej stoji kip lurske Matere Božje; naredil ga je Jože Hudoklin, podobar iz Št. Jerneja. Delo priča, da se je močno potrudil.

(Z Gore pri Sodrašici — Obletnica sv. misijona.) Na rožnivenško nedeljo smo imeli obletnico sv. misijona. Domačemu gospodu dušnemu pastirju sta pomagala pri sv. opravilu č. g. Fran Knavs novomašnik in jeden čast. g. sosed. V nedeljo smo imeli dvojno službo božjo. Gosp. novomašnik je v svojem prelepem govoru razlagal moč Marijino in veliko zaupanje do nebeske kraljice. Ker so

besede prišle iz srca, našla so tudi pot v srca pazljivih poslušalcev. Popoldne so je pričela spoved, katero je opravila velika večina faranov. Posebne hvale vredno je to, da je bilo med spovedenci veliko možkih. V ponedeljek zjutraj je bilo skupno sv. obhajilo in molitve za odpustke. — Za trud bodi izrečena iskrena zahvala ptujima gospodom — kakor tudi domačemu dušnemu pastirju, kateri se tolikanj trudijo za našo časno in večno srečo. Bog plačaj!

(V Zatičini) umrl je 21. oktobra upokojeni davkar Gašpar Peterlin. Pokojnik bil je silno blaga duša. Priljubljen se je gotovo vsacemu, kdor koli je imel priliko občevati z njim. Čez 20 let bival je že v pokoju največ v Zatičini. Hudi protin ga je vrgel na postelj. Dasiravno je mnogokrat trpel silno hude bolečine, prenašal jih je potrpežljivo popolnoma vdan v božjo voljo. Vedno je bil vesel in poln dovtipa. Žal besede ni bilo slišati iz njegovih ust. Častil je posebno žalostno M. B., katere podoba je imel vedno pred seboj. Akoravno privezan na bolniško postelj, opravljal je prav vestno svoje krščanske dolžnosti. Ako si ga obiskal dopoldne, nikoli ga nisi našel brez molitvene knjige v roki. Bil je skromen v svojem življenju, zraven pa silno gostoljuben. Zapustil je lepo premoženje. Njegova oporoka kaže nam posebno njegov blagi značaj. Glavni dedič je domača župna cerkev, znatne svote volil je cerkvi Sreca Jezusovega v Ljubljani, svoji domači cerkvi na Vidmu poleg Krškega. Razuu tega volil je še več svot v blagi namen. Zagotovo lahko upamo, da si je s svojo potrpežljivostjo in udanostjo, kakor tudi blagimi volili zaslužil milostljivo sodbo božjo.

(Prepovedani živinski semnji.) Deželna vlada kranjska je z odlokom z dne 22. okt. zaradi živinske bolezni na gobcih in parkljih v občini Lokavec na Goriskem prepovedala vhod živine na semnje v postojinskem in logaškem okraju. Nasprotno pa je klicala prepoved gledé novograjskega okraja v Istri.

(Iz Šentjanža pri Radečah) Vinska letina je slabša kakor lanska. Kapljica pa veliko boljša in močnejša od lanske. Trgatev se je vršila prvi in drugi teden vinotoka, vreme je bilo ugodno. Kbor zeli dobiti dolenskega dobrega in poštenega vina, naj se obrne do farnega cerkvenika v Šentjanžu.

(Kako visok je milijon goldinarjev.) Lepo se sliši, ko govorimo o milijonih; zapišemo lahko s številkami kaj je milijon (1.000.000), toda prav za prav si pa le težko mislimo, koliko da je to. Neki stavbar Kajnat v Gajnfarnu je zadnji čas natanko zračunil da je kupček 100 gld. stisnjenih jeden na drugega visok 2 cm. Ako si mislimo tako naloženih goldinarjev za milijon, tedaj je ta stebrič za 10 metrov višji, kakor stolp sv. Štefana na Dunaju, ki je visok 140 metrov. Vkljub temu jasnemu računu pa nam najbrže ne bo treba skrbi imeti s postavljanjem tacega stebriča, zakaj redki so, ki ga zmorejo in še ti velikrat niso srečni. Toliko pa je gotovo, da ni mogoče napraviti samo z denarjem stolpica do nebes, tudi ko bi Rothschild v te namene vse svoje milijone dal.

*Najcenejši in najboljši vir
nakupovanja!*



Ubald pl. Trnkóczy
lekar zraven rotovža v Ljubljani

priporoča:

Cvet zoper trganje (Gichtgeist) lajša in priganja bolečine v križu, nogah in rokah. — Steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 glj. 25 kr.

Marijnceljske kapljice za šelodec. — Steklenica 20 kr., 6 steklenic 1 glj.

Plamenski kelišni ali prani strop za odrasle in otroke; raztvorja stis in lajša bolečine, n. pr. pri kašlju. — Steklenica 56 kr., 6 steklenic 2 glj. 50 kr.

Očvaljne ali čistilne kroglice čistijo šelodec pri zabasanji, skaznem šelodec. — Skatulja 21 kr., jeden zavojček s 6 skatuljami velja 1 glj. 5 kr.

Medilna štupa za živino za ne-trasje potrebe pri kravah, konjih in prašičih. — Zavojček z rabnim navodom vred velja le 50 kr., 5 zavojčkov samo 2 glj.



Cvet za konje. Najboljše mazilo za konje, pomaga pri pretegu žil, steknaji nog, strusenji v beku, v križi itd., s kratka pri vnanjih boleznih in hibah. — Steklenica z rabnim navodom vred stane le 1 glj., pet steklenic z rabnim navodom vred le 4 glj.

Vsa ta našeta in vsa druga zdravilna sredstva se dobijo v

lekarni
Ubalda pl. Trnkóczy-ja
v Ljubljani zraven rotovža
in se vsak dan s prvo pošto
razpošiljajo. 144 (24-12)

Loterijske srečke.

Dunaj, 20. oktobra:	16,	55,	12,	74,	79.
Gradec, 20. oktobra:	76,	41,	86,	9,	78.
Line, 27. oktobra:	46,	32,	26,	41,	77.
Trst, 27. oktobra:	20,	4,	68,	62	30,

Prilagodna številka „DOMOLJUBA“ izide dan
15. novembra 1894 zvečer.

zadnja cena

R. Miklauc

v Ljubljani, Špitalske ulice števil. 5.

Zaloga vsake baže

gvantnega blaga za moške
in ženske 183 74

kakor tudi vse vrste koe, kovtre, srajce,
jope, nogovlice, svilene in cajgaste rute itd.

po najnižji cenl.

zadnja cena

zadnja cena.

zadnja cena.

Mnogoletno, preizkušeno tešilo domače sredstvo

137 Kwizdov fluid proti protinu 23-12

Okrepanje za vrtanje po dolgotrajnem tekanju.

Kwizdov fluid

Cena i steklenici i gl.

Kwizdov fluid

G. se dobi v 2



proti protinu

Cena i steklenici i gl.

proti protinu

vseh lekarnah

127 Kwizdov fluid proti protinu. 8-6

Glavno zalogo ima Okrožna lekarna v Korneuburgu.

Največji izbor.



VI. zvezek:
POVESTI

Andrej Kalan

izšel je ravnokar ter se dobiva komad
20 kr., po pošti 23 kr. v Katoliški
Bukvarni in Tiskarni v Ljubljani.
— Tudi III. in IV. zvezek sta še v zalogi.

Schichtovo patentno milo

z varstveno znamko labuda je nepoporekljivo najboljše sredstvo, da dobiš **snežnobelo perilo**, za

čiščenje volnenega, svilnega in barvastega blaga,

kakor dokazano najtoljše **razkuževalno sredstvo** za vsakeršno perilo in pri tem popolnoma neškodljivo za perilo in roke. 155 G



Zaradi izvrstne kakovosti so sloveča tudi

Schicht-ova štedilna jedrčna mila,

katerih ne presega noben konkurenčni izdelek. Ta mila imajo po tem, kake vrste da so, jedno teh-le varstvenih znamk: 302 12-6



Jurij Schicht, Ustje ob Labi (Aussig a. d. E.),
tovarna za milo, sveče in palmovo jedrčno olje.

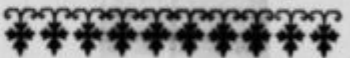


136 **Ölzova kava** 10-8

priznana najboljša in najizdatnejša dodaja kavi se dobiva v glavni zalogi za Kranjsko pri **M. Wagnerjevi vdovi** v Ljubljani, in v vseh specerijskih in konsumnih prodajalnicah.



Kovertes firmo
pripravlja
Katoliška Tiskarna
po nitatej ceni.



Pri zlatem drž.
jabolku.

J. PSERHOFER

Zum goldenen
Reichsapfel.

lekarnar na Dunaju, I., Singerstrasse 15.

Kri čistilne kroglice, poprej **univerzalne kroglice** imenovane, so staroznano zdravilno sredstvo. — Za mnogo desetletij so te kroglice splošno razširjene, mnogi zdravniki jih zapisujejo, ki malo je rodbin, v katerih ni male zaloge tega izvrstnega domačega zdravila. — Od teh kroglic velja: **1 škatljica s 15 kroglicami 21 kr., 1 zavoje s 6 škatljicami 1 gld. 5 kr.**, pri nefrankovanej pošiljavi po povzetju **1 gld. 10 kr.** — Če se naprej pošlje denar, velja s poštnine prosto pošiljati: **1 zavoje kroglic 1 gld. 25 kr., 2 zavoja 2 gld. 30 kr., 3 zavoja 3 gld. 35 kr., 4 zavoja 4 gld. 40 kr., 5 zavojev 5 gld. 20 kr., 10 zavojev 9 gld. 20 kr.** (Menj nego jeden zavoje se ne more odposlati.) — **Prosi se, da se zahtevajo izrečno Pserhoferja kri čistilne kroglice** in gleda na to, da ima vsaka škatljica na pokrovu na navodilu za rabo stoječi imenski pečat **J. Pserhofer** in sicer v **25 rdeči 25** barvi. 190 12-1

Balzam za ozebljine J. Pserhoferja, 1 lonček 40 kr., s frankovano pošiljati 65 kr. — **Trpotčev sok**, proti kataru, hripavosti, krčevitemu kašlju itd. 1 steklenica 50 kr. — **Ameriška maša za protin**, 1 gld. 20 kr. — **Prašek proti potanju nog**, škatljica 50 kr., s frankovano pošiljati 75 kr. — **Balzam za gušo**, 1 flakon 40 kr., s frank. pošlj. 65 kr. — **Zdravilna esenca (Praške kapljice)**, proti sprijenemu želodeu, slabej prebavljivosti itd. 1 stekl. 22 kr. — **Angleški čudezni balzam**, 1 steklenica 50 kr. — **Fijakarski prašek**, proti kašlju itd. 1 škatlja 35 kr., s frankovano pošiljati 60 kr. — **Tannochinin-pomada J. Pserhoferja**, najbolje sredstvo za pospevanje rasti las, 1 škatljica 2 gld. — **Univerzalni obliž, prof. Stuedel-a**, sredstvo primerne ranam, oteklinam itd. 1 lonček 50 kr., s frank. pošiljat. 75 kr. — **Univerzalna čistilna sol A. W. Bullrich-a**, Domače zdravilo proti posledicam slabega prebavljanja, 1 pak. 1 gld.

Razen tukaj omenjenih izdelkov ima še vse v avstrijskih časopisih naznanjene tu- in inozemske farmacevtilne specialitete in se vsi predmeti, ki bi jih ne bilo v zalogi, na zahtevanje točno in po ceni preskrbje — **25 Pošiljati po pošti** vrše se najhitreje proti predpošiljavi zneska, večje pa tudi proti povzetju. — **Če se denar naprej pošlje (najboljše po poštni nakaznici), je poština dosti nižja, nege pri pošiljatih s povzetjem.** 25

Zgoraj imenovane specialitete dobivajo se tudi v Ljubljani pri **G. Piccoli-ju**.

Kmetovalcem kateri se hočejo poučiti o marsičem, kar koristi njihovu uspešnemu gospodarstvu, priporočamo knjižico

Kmetom v pomoč.

Narodno-gospodarska rasprava.

Spisal Iv. Belec, župnik.

Cena 20 kr., po pošti 23 kr. Dobiva se v „Katoliški Tiskarni“ v Ljubljani.

Malo obrtnijo

si lahko in z malimi stroški sleherni more povsod ustanoviti. 182 20-4

Lep dehlček zgotovljen.

Frankovana pisma (10 kr.) je pošiljati pod naslovom: **Eggart Comp., Milan (Italija).**

Zaloga in zavod za izvršitev civilnih in duhovniških oblek za prečastito duhovščino „pri rudečem križu“.

Viljema Skarda

IV., Waietgasse 1, Dunaj, IV., Favoritenstrasse 28
priprava za zimo 1894/95:

Gorko zimsko obleko

kot: Havelok, rimske suknje, vsakovrstne kožuhe za potovanje in mestno uporabo, duhovniške suknje, rimske hlače, talare in reverende.

100 24-22 Liturgično opravo

natančno po cerkvenih predpisih izvršeno: bireta, kolarje, naprsnice, vsakovrstne duhovniške šepice. — Paramente preskrbuje po najnižji ceni.



Izvršuje se točno iz najboljšega trpušnega blaga, natančno izdelane; neoprijajajoča vzame se nazaj.



100 24-22 Plačuje se tudi na obroke. — Blago po meri je na razpolago. — Ceniki in vzorci na zahtevo brezplačno, 222

Domača, zanesljiva tvrdka!

Tovarniška zaloga pristnih švicarskih izdelkov!

Najboljše in najcenejše žepne in stenske ure ure budilnice



zate, srebrne in nikelnate verižice, medaljone, prstane, zapustnice, naprsne igle 134 prodaja in ima v zalogi 19-16

Fr. Šudon

v Ljubljani Mestni trg, naspr. rotozla

Popravlja tudi najtežavnejša izvirajo tekom 14 dni. — Za blago pri njem kupljeno istotako za natančno popravilo jamči.

Ceniki s podobami so franco na razpolago.

Vsi stroji za kmetijstvo vinarstvo in moštarnstvo!



Mlatilnice, vitke, trilete
tlačilnice za vino
rezačnice za hrano
& vrtovarski
aparate proti parvošpanti
tlačilnice za vino
tlačilnice za sadje



milne za moko
predmete za kmetje, sadjarstvo za vse namene, kmetje v obli. vse stroje za kmetijstvo, vinarstvo in moštarnstvo
repačice & najnovjših, najboljših konstrukcij

IG. HELLER, DUNAJ

100 23 Praterstrasse Nr. 43 100

Kupite stroje in naprave v skladu s potrebami vaših kmetov in gostinstva.

Kajkaterikoli papir. — Jamčev. — Stroji se daje na posojilo.

Cena se se čisto izplača! Predgovorom zastonj papir!

Priporočilna molitvena knjiga

Marija sedem žalosti

Dobiva se po 80, 90 kr. ter po glid. 1. in glid. 1'10, 1'20. Po pošti 5 kr. več pri

J. Bonaču

knjigovezu v Ljubljani.

12



Sch. Kneipp

Previdnost!

100 24-20

Objava.

Sladna kava, katero izdeluje tvrdka Frana Kathreinerja in naslednikov v Stadlau-Budaju, ima zares pred drugimi izdelki merodajno prednost, da ima prav kavi podoben okus in je torej najbolje nadomestilo za zdravju škodljivo navadno kavo.

Jaz torej morem vsakemu priporočati popolnoma okusni in zdravi Kathreinerjeve izdelke in opotvalno izjavljam, da sem zaradi teh prednosti dal gospodu Francu Kathreinerju pravico, pod mojim imenom svoj slad, kavo v celih zrnih, prodajati, zatoj nema nobena druga firma jedine pravice posiljevati se mojega imena. S. Kneipp, kat. tujnik.

Tudi kot dodatek k navadni kavi se Kathreinerjevi Kneippa sladni kavi odkazuje prvo mesto, ker ima svojstva katerih dosedanj. surrogati nikogar nimajo. Vzemite le bele originalne zavitke s podobo gosp. Kneippa in z imenom

Kathreiner!

Vsako

kateri rabi edlikovano želodčevo tinkturo lekarne Piccoli-Jeve pri „angelju“ v Ljubljani, si ohrani zdrav in krepak želodec, lahko prebavlja jedila in se obrablja zaprtju telesa.



Cena steklenici je 10 novcev.

Vnanja naročila razpošilja proti povzetju zneska.

148 24-15